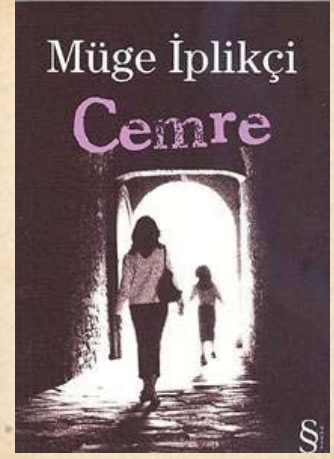


Kadınlar Hatalarında Bile Samimi

Yeni Şafak Kitap Eki



Ayşe Olgun

Son romanı Cemre'de kendi kuşağının içine düştüğü sıkıntıları, sorunları ve toplumsal değişimi aktaran Müge İplikçi, kadınların dünyasından yakın tarihe ayna tutuyor.

Müge İplikçi ikinci romanı Cemre ile okuyucunun karşısında. İplikçi, kadın kahramanların yaşadıkları hayatların, umutsuzlukların, hayal kırıklıkların etrafında dönen romanını kendi dönemiyle bir hesaplaşma olarak görüyor. Yaşanan toplumsal olayları, değişimi, kadınların gözüyle anlatmasının sebebini ise kadınların yaptıkları hatalarda bile daha samimi olmasıyla açıklıyor. İplikçi'ye göre, yaşamın geleneğe dayanan sacayaklarını bire bir yansıtan kadınlar, bu yaptırımlarının aynı zamanda ilk elden muhatapları. Kahramanı Yıldız'ın, çocukluk ve ilk gençlik anılarının etrafında dönen roman, günümüzden geçmişe son 40 yılda yaşanan toplumsal olayları, değişimleri, ülke sorunlarını kadın kahramanların hayatlarına düşmüş izleriyle okuyucusuna sunuyor.

- Roman kahramanınız Yıldız, kitabın sonuna kadar hep geçmişine doğru bir yolculuk içinde. Geçmişle hesaplaşan, geçmişini irdeleyen anıların ışığında bugününü aydınlatmaya çalışan Yıldız'ın ilk gençlik yılları, öğrenciliği tarihsel olarak sizin de ilk gençlik yıllarınızla örtüşüyor. Romanınızda Yıldız karakteriyle kendi döneminizle bir hesaplaşmaya gittiğinizi söyleyebilir miyiz?

Evet kendi dönemimle bir hesaplaşma Cemre. Kendi üniversite yıllarım, üzerimize sinen bastırılmışlık hissi; bunlarla giriştiğim çoktan seçmeli olmayan bir sınav. Sonu yokoluşa kadar gidebilecek bir dertleşme. O dönemde şunu öğrenmemiz istendi bizden: Boş vereceksiniz... Bu hissi içselleştirmemiz beklendi. Dahası var: Suskun, korkak bir kuşak olduk. Diğer yandan zenginliğin, zirvelerin göz kamaştırıcı çekiciliği vardı. Tuhaf tuhaf vaatler arasında "aklını kullan hedefe kilitlen" mantığına siyasal, ekonomik ve sosyal anlamda inanmayı o zaman öğrendik. Bunu sorgusuz sualsiz pratiğe geçirenler kazandı, kendilerine rağmen! Türkiye muazzam aşamalar kaydedecek ve bu kayıtlar silsilesi tarihe geçerken bizler de nasiplenecektik... "Akıl nedir, kazanç nedir, hangi hedef, ne zirvesi allahaşkına" diye sayıklayanlar da sanırım benim gibi oldu: Şu zamanı ve anlamını kaybeden, mekân ayaklarının altından kayan, hayata kilitlenemeyenler!

- Kadın kahramanlarınızın gözüyle geçmişe ve bugüne bakıyorsunuz. Yaşanan toplumsal olayların izlerini kadınların gözüyle okuyucuya aktarmayı istemenizin altındaki sebep nedir?

Yaşamın geleneğe dayanan sacayaklarını bire bir yansıttıkları, bu yaptırımların ilk elden muhatapları oldukları için kadınların gözüyle anlatmayı tercih ettim bugüne kadar. Hatasız oldukları için değil. Ancak yaptıkları hatalarda bile daha samimi oldukları için kahramanlarım onlar oldu. Onların evrensel olana uymayan duruşlarını daha çok tercih ettim, çünkü tarih dışı beni hep çekti. Bu kadar tarihin içindeyken bu kadar tarihin dışında bırakılmak önemli bir özelliktir. Geçmişin özeti budur aslında: Kayıtdışı bırakılanların, çoğu kez istemsiz olarak ele verdikleri anlar, hayatlar, masallar. Kadınlar bu konuda çok önemli bir kaynak benim için.

- Kahramanımız Yıldız'ın hayatında önemli rolleri üstlenen üç kadın kahramanın adı da Nimet. Bu kadın kahramanlarınız farklı dönemlerde yaşasalar da üçü de cemrenin düşüşüyle birlikte dünyaya geliyor ve suda boğularak yine aynı şekilde ölüyorlar. Birbirine çok benzeyen bir kaderle doğup/ölen bu üç Nimet'ten sizi en çok etkileyen, kafanızı en fazla kurcalayanı hangisi?

Aslında kitap bir tek Yıldız'ın hayatı üzerine kurulu. Doğum gününde yeğenin ölüm haberini alıyor. Ak-saray karakoluna çağırıyorlar kendisini. O andan itibaren Beyazıt'ta başlayan bir otobüs yolculuğu var. Bu yıllar öncesinin, yine Yıldız'ın doğum gününe denk düşen bir üniversite gününü çağırıştırıyor. Beyazıt'tan Taksim'e kadar, ardından tekrar Beyazıt'a dönen bir ring seferde geçmiş ve bugünün muhasebesi yapıyor. Araya giren bir başka Nimet, bir hayalet belki de, aşkları pahasına ölen kadınları hatırlatıyor Yıldız'a. Kitapta sadece iki Nimet var yani. Diğerleri yeniden ve yeniden Yıldız'ın hayalinde üretilenler. Aşka, çizgisel zamanın yaptırımlarına, kadere, hatırlayışlara, anılara yenilenler... Beni en çok etkileyen Yıldız'ın 90'lı yıllarda aklına düşen Nimet'tir. Kendi yalnızlığını ve yenilmişliğini ona hatırlatan bir anda saklı olan Nimet Güzel.

- Küçük harfleri yaşamında kullanan Yıldız, büyük harfleri tercih eden büyüklerin dünyasını bir anlamda reddediyor. Aynı şekilde siz de küçük harflerin, aynalı mantoların, kolyenin gölgesinde kadınların gözüyle Türkiye'nin ve dünyanın yakın tarihine bir ayna tutmuş oluyorsunuz. Toplumal kurallara baş kaldıran, erkeğin dilini reddeden bu kadınların kendi kimlik arayış serüvenlerinde sizce aşamayıp takıldıkları en önemli şey/şeyler nedir?

Akıl ve bununla gelen endüstri kapitalizminin zamana ve belleğe sirayet etme suretiyle insanı yoksullaştırdığını, onu kendinden kopardığını biliyoruz. İnsanın bu yıkıma karşı bir dizi refleks geliştirdiğini de. Modernliğin ne olduğu değil neyle reddedildiğinin takipçisi olmak gerekiyor burada. Gelenekselliğe ve cemaat fikrine, kısaca şimdinin içersinde yaratılmaya çalışan tuhaf bir "geçmiş ve geçmiş değerler" retoriğine sarılmak yeni bir tehdidi içeriyor aslında. İnsanın yine kendini gerçekleştirememe tehdididir bu. Başka bir hezeyandır kısacası. Bu hezeyanlı tablo içersinde kadınlarının ayağının tökezlemesi de son derece doğal değil mi? Birey fikrinin dışlandığı bir hareketlilikte kadının kendini gerçekleştirmesinden bahsetmemiz de mümkün olamaz. Ama bu kadınların hayat içersinde kendilerini gerçekleştirerek varolma ve dünyaya barışçıl bir biçim verme sevdasını yok etmeye yetmeyecek, buna inanıyorum.

07.06.2006